

A házi dolgozatok és feladatok, valamint az iskolai dolgozatok szabályozása

Formái:

- a témazáró dolgozat,
- „röpdolgozat”,
- Házi dolgozat,
- Házi feladat.

Rendje:

- a témazáró dolgozatok a szaktárgyi munkaközösségek által meghatározott számban íráthatók legfeljebb 45-90 perc időtartamban. A témazáró dolgozat megírása – az igazoltan hosszú távollétet kivéve – minden tanuló számára kötelező.
- a tanulókkal egy tanítási napon két témazáró dolgozatnál több nem írátható. A témazáró dolgozat írását előre be kell jelenteni, előtte a tanárnak összefoglaló, gyakorló órát kell tartani.
Röpdolgozat akár minden órán írátható, azt előre bejelenteni nem kötelező. A röpdolgozat legfeljebb az utolsó 2 óra vagy az utolsó témakör anyagára kiterjedő tartalmú és legfeljebb 20 perc időtartamú lehet.
- a dolgozatokat legkésőbb két héten belül ki kell javítani, ha nem merül fel olyan körülmény, amely miatt a szaktanár a határidőt nem tudja betartani. Ebben az esetben a tanulókat erről, valamint a javítás újabb – legfeljebb egy héttel halasztott – határidejéről is tájékoztatni kell.
- a Házi dolgozatok nagyobb terjedelmű – egy-egy téma átfogó kifejtését jelentik – amire minimálisan 1 hetet kell biztosítani.
- a Házi feladatot mindig a következő tanórára kell elkészíteni a tantárgyat tanító tanár instrukciói alapján.
- a házi feladatok meghatározásánál figyelemmel kell lenni az átlagos képességű, átlagos felkészültségű tanuló napi iskolai leterheltségére, a heti iskolai tanulmányi rendre.
- 5. és 6. évfolyamon különösen hangsúlyt kell helyezni arra, hogy az iskolai vagy házi dolgozatok kompetencia alapúak legyenek, általuk a tanulók készségeinek, képességeinek fejlődése mérhető legyen.

Korlátai:

- egy napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható előzetes bejelentés esetén. A témazáró dolgozat nem íratható meg ha a tanuló előtte a tantárgy több tanórájáról igazoltan hiányzott. Ebben az esetben a tanárnak a tanulóval új időpontban kell megállapodnia. Az új időpont meghatározásakor legalább annyi időt kell hagyni a felkészülésre, ahány napot igazoltan távol volt. (A tanuló hosszú betegsége esetén a témazáró dolgozat utólagos megírásától el lehet tekinteni).
- „röpdolgozat” nem lehet büntetési eszköz. Nem íratható azzal a tanulóval aki a témát feldolgozó tanórán hiányzott és még nem volt lehetősége a pótlásra. (A pótlásra a szaktanárral megállapodott időpontig kaphat haladékot a tanuló).
- Házi dolgozat fegyelmezési cézzal nem íratható. Megkövetelni akkor lehet ha konkrét pedagógiai célja van (pl. kapcsolódik tananyagrészek feldolgozásához, elmaradt beszámoltatás pótlásához, valamilyen hátrányos helyzet megszünetetéséhez, vagy a tanulmányi eredménye javításához). s azt a szaktanár értékeli, illetve minősíti.
- Házi feladat csak a tanuló kifogásolható magatartásáért nem adható fel. A tantárgy jellegétől függően, a tananyag tökéletesebb elsajátításának, az ismeretek begyakorlásának vagy a különböző készségek, képességek fejlesztése érdekében viszont íratható. Kerülni kell a pedagógiai célok nélküli házi feladatok adását, s ilyen módon a tanulók – különösen hét végi – szabadidejének csökkentését. (A házi feladatok ellenőrzése és értékelése célszerű, de nem kötelező a tanár számára).

A tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya:

- a témazáró dolgozatok egy összefüggő tananyag elsajátításának és az ismeretek alkalmazásának megítélését teszik lehetővé ezért szerepe, súlya – a naplóba jegyzett módja által is kifejezetten – nagyobb egy-egy alkalomszerű számonkérésnél.
- a „röpdolgozat” a folyamatában tanult tananyag megtanulásának, megértésének és az ismeretek felhasználásának fokát méri. Súlya egy szóbeli felelettel megegyező.
- a Házi dolgozat a tanuló megtanult – esetleg kibővített – ismereteinek átfogó felhasználására, az összefüggések megláttatására és az egyéniség, a kreativitás mértékének felismerésére szolgál. Súlya az értékelés, minősítés során a röpdolgozat és a témazáró dolgozat közötti fokozatot jelenti.
- a Házi feladatok szerepe fontos elsősorban az ismeretek begyakoroltatása, megértése és rögzítése szempontjából. Súlyát döntően a tantárgy jellege és a szaktanár házi feladattal kapcsolatos céljai határozzák meg ami tantárgyanként eltérő mértékű lehet.

Az otthoni (vagy tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni írásbeli feladatok az írásbeli beszámoltatásnak sajátos formái lehetnek (lásd. előző fejezetben a Házi dolgozatok és a Házi feladatok).

A szóbeli feladatok otthonra vagy tanulószobára történő kitűzése fontos a tananyag elsajátítása, az ismeretek rögzítése miatt, de az írásbeliségtől eltérően másfajta készségek fejlesztését is szolgálják.

A szóbeli feladatok meghatározásánál is az egyes tantárgyak jellege és az elérendő pedagógiai célok döntik el, hogy milyen minőségben, mélységben és terjedelemben kérjük számon a tanulótól a tananyag kifejtését.

A szóbeli feladatok kijelölése és számonkérése alapvetően olyan eszköz, amely hozzásegíti a tanárt pedagógiai céljai eléréséhez, s – többek között – a tanuló szókincsének gyarapításában, használható műveltségi alapjának bővülésében a szakszerű szövegalkotásban, kommunikációs készségének, stílusának fejlődésében, az érthető előadásmódban fejeződik ki.

A szóbeli feladatok meghatározása sem lehet tehát öncélú, rutinszerű.

Kerülni kell az otthoni szóbeli feladatok adását, ha az nem köthető pedagógiai célhoz és csak a tanuló otthoni szabadidejét csökkentené, leterheltségét fokozná, motiváltságát pedig rontaná.

A nem szakrendszerű oktatás keretében a házi feladatok kizárólag kompetencia alapúak lehetnek. Csak a tanulók kulcskompetenciáit alapozhatják meg, illetve – elsősorban – az adott műveltségterülethez leginkább köthető készségeiket, képességeiket fejleszthetik.